

7 בינואר 2021

לכבוד :

משתתפי השולחן העגול

מצע לדיון בנושא אכיפה ושיטור בערים המעורבות בתקופת הקורונה

רקע

משבר הקורונה טומן בחובו אתגרים רבים לכלל הרשויות המקומיות ואזרחי המדינה בכלל תחומי החיים, בהם צמצום התחלואה ואכיפת הנחיות הריחוק החברתי; חינוך ולמידה מרחוק; תעסוקה ועלייה במספר המובטלים; וכל זאת על רקע חוסר יציבות פוליטית.

החברה הערבית מוסיפה, לאורך השנה האחרונה, לסבול ממצביאות חירום נוספת - עם עליה דרמטית במקרים של אלימות ופשעה ביישובים הערביים ובערים המעורבות. גם העובדה שמשטרת ישראל ופיקוד העורף נוכחים יותר מתמיד בחברה הערבית, לשם אכיפת הנחיות הקורונה - לא עזרה למנוע את מקרי הירי, הקטטות והרצח.

שנת 2020 הסתיימה עם המספר הגדול ביותר של נרצחים מקרב האזרחים הערבים בישראל אי פעם - 96 נרצחים, מהם 21 אזרחיות ואזרחים תושבי הערים המעורבות (למעלה מ-20%, וזאת למרות שיעורם של תושבי הערים המעורבות הערבים מכלל האזרחים הערבים שעומד על כ-10%). חשוב לציין כי מספר הנרצחים הערבים בערים המעורבות ב-2020 זהה לזה של 2019. ברור כי על מנת לשנות את המגמה הכואבת הזו, נדרשים שיח וביסוס אמון בין החברה הערבית, הרשויות המקומיות, רשויות המדינה וגורמי האכיפה בערים המעורבות. בנוסף, בערים המעורבות ישנו פוטנציאל למאבק משותף, יהודי-ערבי, בתופעת האלימות, שאינו בא לכדי מימוש.

לשם כך יזמנו את הדיון, בהשתתפות חברי מועצה ובעלי תפקידים נוספים בערים המעורבות; נציגות משטרה; נציגות משרד המשפטים; ונציגים. ות מארגוני חברה אזרחית.

הדיון יתמקד בסוגיות הבאות:

1. חיכוכים ועימותים בין אזרחים ערבים לכוחות המשטרה: ככלל, למרות הגברת הנוכחות המשטרתית בשכונות הערביות בערים המעורבות - מרבית המפגשים בין שוטרים לתושבים עברו ללא תקריות חריגות. עם זאת, אירעו מספר מקרים של חיכוכים, כאשר הבולט שבהם אירע ביפו בתחילת משבר הקורונה והוביל לעימותים קשים בין תושבי העיר לכוחות המשטרה.
2. "תג מחיר" של עבריינים: בחודש האחרון, בעקבות מעצרים של ראשי ארגוני פשע, ישנה עליה במקרים של אלימות של עבריינים כלפי שוטרים ופגיעה בניידות ובתחנות משטרה. תופעות אלה מתרחשות במיוחד באזורים מעורבים כמו צפת (גם אם אינה מוגדרת כך פורמלית) ובערים המעורבות. נוסף לחומרת המעשים בפני עצמם, מקרים אלה עלולים להשפיע על חיי התושבים בערים המעורבות ועל היחסים בין יהודים לערבים באזורים אלו.

3. ייצוג יתר של החברה הערבית בקנסות הקורונה: מאז פרוץ משבר הקורונה, נשמעות טענות בדבר אכיפה לא שוויונית, אגרסיבית וסלקטיבית כלפי החברה הערבית בכלל ובשכונות הערביות בערים המעורבות בפרט. בעוד אוכלוסיות אחרות זוכות ליחס אדיש או סלחני, האזרחים הערבים מרגישים את המשבר בכיסם וסובלים מייצוג יתר בקרב מקבלי הקנסות בגין הפרת הנחיות הקורונה. בנוסף, בערים המעורבות באה לידי ביטוי חלוקה ברורה בין השכונות הערביות - שסבלו יותר מסגרים מקומיים ממושכים, לבין השכונות היהודיות.
4. הריסות בתים באבטחת המשטרה: משבר הקורונה לא עצר הריסות בתים בגין בניה לא חוקית בערים המעורבות. העובדה שהמשטרה, אותו גוף שאוכף את הנחיות הקורונה, מאבטחת את הריסות הבתים, מחזקת את התפיסה שמשטרת ישראל מתייחסת לאזרחים הערבים כאיום ביטחוני ומערערת עוד יותר את האמון בה. בנוסף, לכשיסתיים המשבר, קנסות מינהליים צפויים להינתן בהמוניהם לתושבים הערבים בערים המעורבות, אשר סובלים ממילא מההשלכות הכלכליות של הקורונה. הדחיפות לשלם את הקנסות עלולה להביא אלפי תושבים לנטול הלוואות בשוק האפור, ובכך לשדך אותם עם עבריינים.
5. אלימות ופשיעה לצד נוכחות משטרתית מוגברת: כפי שצינו בתחילת המסמך, שנת 2020 היתה מאופיינת בנוכחות מוגברת של כוחות משטרה ושל פיקוד העורף, גם ביישובים הערביים וגם בערים המעורבות. למרות זאת, נחוותה עליה ברמת האלימות והפשיעה, בפרט בערים המעורבות. מציאות זו עלולה להביא אזרחים רבים לתהות בדבר הנחיצות של המשטרה ברחוב הערבי.

לסיכום:

נודה להשתתפותכם בדיון שיערך באמצעות יישומן זום ביום שני הקרוב, 11.1.2021, בין השעות 11.00-13.00. על מנת לשמור על הדיון מקצועי וענייני, נבקש להתמקד בנקודות המרכזיות המוצגות במסמך, ולאפשר בונה ומקדם שיסייע להפקת לקחים וליצירת אפיקים לשיתוף פעולה במטרה לשפר את היחסים בין המשטרה לחברה הערבית בערים המעורבות.

בברכה,

אילי נתן - מנהלת מיזם ערים מעורבות
עולא נגימי-יוסף ורות לוי-חן - מנהלות
שותפות של מיזם קהילות בטוחות
בעמותת יוזמות אברהם